

BIJLAGE 11: Materialen

Algemene informatie

1. Deze bijlage biedt een overzicht van bruikbare materialen. De materialen zijn onder elke categorie alfabetisch gerangschikt.
2. Het perfecte materiaal, boek, handleiding voor de opvang van anderstalige nieuwkomers bestaat niet. Bekijk telkens voor elke situatie individueel of een materiaal al dan niet geschikt is. Je kan hiervoor gebruik maken van de kijkwijzer die opgenomen is in het **Groeiboek Anderstalige Nieuwkomers** van het Onderwijscentrum Brussel.
3. Er wordt in deze materialenlijst gebruik gemaakt van een aantal afkortingen.
 - a. CO: Centrale opvang → AN wordt voltijds opgevangen in een onthaalklas
 - b. SGO: Semi-geïntegreerde opvang → AN zit een bepaald aantal uren in een onthaalklas, de rest van de tijd volgt ze mee in de reguliere klas
 - c. VGO: volledig geïntegreerde opvang → AN zit voltijds in de reguliere klas
4. Dit materiaaloverzicht is opgedeeld in:
 - a. **Sociale integratie**
 - b. **Taalvaardigheid – methodes en activiteitenbundels**
 - c. **Taalvaardigheid – verhalen, teksten en liedjes**
 - d. **Alfabetisering**
 - e. **Andere domeinen**
 - f. **Woordenboeken**
 - g. **Achtergrondinformatie**
5. Al deze materialen zijn uit te lenen bij de Onderwijsbibliotheek van het Onderwijscentrum Brussel. Voor bijkomende informatie kan u steeds terecht op <http://www.onderwijscentrumbrussel.be/>

SOCIALE INTEGRATIE

Als het sociaal-emotioneel moeilijk gaat...: acht praktijkverhalen over leerlingen in de basisschool

Laevers, F. (CEGO Publishers, 2003)

Achtergrond

In het schooljaar 2000-2001 start als onderdeel van het project "Wetenschappelijke Ondersteuning Zorgverbreding" een pilootproject rond sociaal-emotionele problemen bij kinderen in de basisschool - meer bepaald leerlingen tussen 6 en 12 jaar. In dit gebied zijn de voorgaande jaren door het Expertisecentrum E.G.O. al meerdere studies verricht. Het pilootproject heeft tot doel deze inzichten en instrumenten op een systematische manier op het terrein in te zetten. Zo willen we illustreren hoe het screenen van welbevinden kan leiden tot het opsporen van kinderen met sociaal-emotionele problemen en hoe we van daaruit interventies kunnen bedenken en uitvoeren die tot een oplossing leiden. Tegelijk moet het project de expertise over het begeleiden van kinderen met sociaal-emotionele problemen helpen verdiepen.

Baloena

Puissant, B. &-Valckenaers, K. (Editions Averbode, 2018)

Het verhaal Baloena is gebaseerd op levensechte ervaringen in een Afghaans vluchtelingengezin. Dit gezin met vijf kinderen woont sinds 2014 in België. Younes, Samir en Hosna raken hun lievelingsbal kwijt. Baloena komt uit Afghanistan en is mee naar België gereisd. In de grootstad waar ze wonen, trekken de kinderen op avontuur, op zoek naar Baloena. Hun verbeelding brengt hen op plaatsen waar ze nooit zijn geweest. Soms is het spannend, soms komen akelige herinneringen naar boven. Gelukkig hebben ze elkaar! Het verhaal toont de veerkracht en het gevoel van gemis dat regelmatig opduikt. Die twee lagen doorkruisen elkaar in muzische teksten en verrassende beelden. Dit boek heeft als doel de leefwereld van vluchtelingenkinderen dichterbij te brengen, de blik van leeftijdsgenoten te openen en hen kansen te geven hun eigen verhaal te vertellen. Zowel ouders, leerkrachten als begeleiders kunnen aan de slag met talloze verwerkingssuggesties naar keuze op www.uitgeverijaverbode.be/baloena. Ook rap-versies van de versjes en het Baloena-liedje kunt u downloaden van die website.

Bouwen aan je groep

van Engelen, R. (ThiemeMeulenhoff, 2011)

Achtergrond

In het boek 'Bouwen aan je groep' wordt dieper ingegaan op de morele ontwikkeling van kinderen, het werken met groepen in de onderbouw, het voortgezet onderwijs, de borging in de organisatie, omgaan met groepen bij bewegingsonderwijs en op het schoolplein, leerkrachtgedrag en wat te doen als een groep al negatief is.

De veilige klas. Inspireren en leren

Hart, S. & Kindle Hodson, V. (Stichting Daimoon, 2013)

Achtergrond

Handleiding voor leerkrachten in het basisonderwijs om met behulp van de basisfilosofie van 'Geweldloze Communicatie' betrokkenheid en leren in de klas te bevorderen

Een doos vol gevoelens

Kog, M. & Moons, J. (CEGO, 2015)

Opvang: CO, SGO en VGO

Een doos vol gevoelens is ontworpen om de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen te ondersteunen en is opgebouwd rond de vier basisgevoelens: blij, bang, boos, verdrietig. Op een speelse manier leren kinderen gevoelens (h)erkennen, begrijpen en uiten. Het beheersen van de basisgevoelens geeft jonge kinderen een eerste houvast tot een rijk emotioneel leven.

Een huis vol gevoelens en axen

Cuvelier, N. & Laevers, F. (CEGO 2001)

Opvang: CO, SGO en VGO

Voor jonge kinderen van 5 j. tot 12 j. Het Huis vol gevoelens en axen is het vervolg op de Doos vol gevoelens. De twee belangrijkste innovaties zijn de introductie van de Gevoelswaaier (met 21 gevoelens) en de integratie van de Axenroos van Nand Cuvelier. Een huis vol gevoelens en axen biedt een betrouwbare en krachtige ondersteuning aan kinderen om gevoelens te benoemen en te (h)erkennen, en te leren hoe deze een uitwerking hebben op hun relaties met anderen.

Een wereld vol troost

Verliefde, E. (CEGO Publishers, 2006)

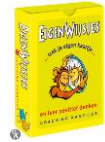
Opvang: CO, SGO en VGO

Een materialenset voor jonge kinderen van 5 jaar tot 12 jaar. 'Een wereld vol troost' is een materialenset die kinderen in de basisschool helpt om over verlieservaringen te communiceren en zo, onder begeleiding van leerkrachten of andere volwassenen, op een psychisch gezonde manier met verlieservaringen te leren omgaan. Wie in de klas, op school of elders met een concrete verliessituatie geconfronteerd wordt, vindt zeker bruikbaar materiaal in deze koffer, samen met een leidraad om met dit materiaal aan de slag te gaan. De koffer biedt materiaal aan rond 15 uiteenlopende verliessituaties, die elk nog eens vanuit verschillende hoeken benaderd kunnen worden. Het gaat o.a. om verandering in leefomgeving, confrontatie met (natuur)rampen en oorlog, overlijden,...

Eigenwijsjes

van Westerkamp van Beers, LM. (Dubbelzes, 2003)

Opgang: CO, SGO en VGO

Dit pakket bestaat uit een leuke verrassende kaartenset, met 52 bouwstenen voor meer zelfvertrouwen, voor kinderen van 6 tot 106. Ik kan het! Ik zeg wat ik voel! Ik mag anders zijn! Denk positief! Trek jouw persoonlijk EigenWijsje, jouw focus voor dat speciale moment, die dag of week. De korte krachtige zin geeft je een steuntje in de rug en versterkt je zelfvertrouwen. EigenWijsjes zijn een speelse aanzet tot een beter zelfbeeld, bewustzijn en zelfvertrouwen. Op ieder EigenWijsje staat een positieve korte krachtige zin met een bijpassend ondersteunend plaatje. Eigenwijsjes vergroten je zelfvertrouwen en helpen je om positief te leren denken.

Geweld? Voor geen geld!

Girardet, S. (CEGO, 2003)

Opgang: CO, SGO en VGO

Zes dierenverhalen over zes conflictsituaties Deze nieuwe CEGO-reeks bestaat uit zes fabels voor kinderen vanaf 7 jaar. Zes verhalen die ons leren hoe we vreedzaam met elkaar kunnen omgaan (als we willen), maar tegelijk zes vertellingen vol humor en spanning. Zes praatboekjes, ook. Conflicten kunnen we (helaas) niet altijd vermijden. Maar als ze zich voordoen, hoe gaan we er dan mee om? Zullen we weglopen, roepen, brullen, misschien zelfs slaan? Of zullen we praten, overleggen, onderhandelen of misschien zelfs toegeven? Geweld? Voor geen geld! biedt geen pasklare oplossingen, maar biedt wel voldoende stof tot nadenken en napraten, voor kinderen én volwassenen.

- Het biggetje en het varken
- De kater en het muisje
- De kamelen en de dromedaris
- De mol en de aapjes
- Wolven tegen wolven
- De worm en de vogels

Grip op de groep

van Engelen, R. (ThiemeMeulenhoff, 2010)

Opgang: CO, SGO en VGO

In het JSW-boek 'Grip op de groep' wordt uitgebreid ingegaan op het groepsproces in een klas. Centraal staat hoe je als leerkracht via allerlei oefeningen een positieve groep kunt creëren en wat het effect hiervan is op het leef- en leerklimate in de klas. In een positieve groep is de ordeproblematiek niet of nauwelijks aanwezig. De ordeproblematiek wordt in Grip op de groep specifiek benaderd vanuit het perspectief van de groepsdynamica. Je vindt aanvullende materialen op de site www.gripopdegroep.nl

Het emotiekwartet

Kerseboom, R. & Tighelaar, B. (Bohn Stafleu Van Loghum, 2005)

Opvang: CO, SGO en VGO

Het emotiekwartet is geschikt voor kinderen die door ingrijpende levensgebeurtenissen of door opvoedingsconflicten geblokkeerd zijn geraakt in het uiten van emoties. Het is zo gemaakt dat ook zwakke lezers het kunnen spelen. Ook allochtone kinderen kunnen zich erin vinden. Bovendien kan het worden gebruikt om kinderen met verschillende emoties kennis te laten maken. De beleveniswereld van de spelers staat centraal in het spel dat bestaat uit dertien kwartetten die telkens een emotie uitbeelden.

Het EQ babbelspel

Baert, 2015

Opvang: CO, SGO en VGO

Het EQ-babbelspel is bedoeld voor kinderen tussen de 7 en de 12 jaar om emoties bespreekbaar te maken. In het EQ-Babbelspel staat de emotionele intelligentie centraal. De spelers leren elkaar en zichzelf beter kennen door vragen te beantwoorden in zes verschillende categorieën: empathie, communicatie, ik en de anderen, omgaan met stress, zelfbeeld en omgaan met emotie. Telkens een vraag goed beantwoord wordt, verdienen de spelers een beloningsring. Wanneer ze van elke categorie een ring hebben, mogen ze naar het eindvakje gaan. Het EQ-babbelspel is een hulpmiddel om sociaal-emotioneel moeilijke thema's aan te kaarten. Het is een educatief spel voor in scholen of andere pedagogische omgevingen.

Het originele babbelspel

Baert, 2014

Opvang: CO, SGO en VGO

Het Originele Babbelspel is een spel voor kinderen van 7 tot 15 jaar. Het spel nodigt op een speelse manier uit om een aantal sociale vaardigheden te oefenen aan de hand van korte opdrachten. Het Het Originele Babbelspel oefenen kinderen belangrijke vaardigheden zoals o.a. assertiviteit, inlevingsvermogen, beleefdheid en respect voor anderen. In 2014 werd de inhoud en de vormgeving van het spel volledig gemoderniseerd zodat ook volgende thema's aan bod komen: cyberpesten, sociale media, samengestelde gezinnen, omgaan met (kinderen met) een beperking, andere godsdiensten en computergames.

Kinderen met een tweede huid. Onthaal van kinderen op de vlucht.

Plysier, S. (Garant, 2003)

Achtergrond

De bedoeling van dit boek is de onderliggende processen in de eigenheid van vluchtelingenkinderen gemakkelijker te leren herkennen. Een vluchtelingkind kan niet zomaar in een mum van tijd

meedraaien in zijn vreemde omgeving. Zijn identiteit en wereldbeeld hebben dikwijls ernstige deuken opgelopen. Thema's die worden aangeraakt zijn onder andere psychologische impact bij vluchtelingen, taal en communicatie en de rol van sociale hulpverleners en therapeutische interventie. De auteur pleit voor een inclusieve manier van denken en werken. Die is gericht op het creëren van een kader waarin het kind zelf aan een nieuwe toekomst kan bouwen. Het boek laat zien hoe aan het kind kan worden uitgelegd dat het welkom is, wat het hier kan doen, wat het kan verwachten, wat van hem wordt verwacht en hoe dit alles te realiseren.

Lesgeven aan getraumatiseerde kinderen

Coppens, L. & van Kragten, C. (SWP, 2016)

Achtergrond

Het handboek biedt leerkrachten, intern begeleiders en schoolmaatschappelijk werkers onmisbare praktische kennis en vaardigheden om goed om te kunnen gaan met het vaak moeilijk te begrijpen gedrag van de vele getraumatiseerde leerlingen waar ze op hun school, mede door de invoering van Passend Onderwijs, in toenemende mate mee te maken hebben. Door traumasensitief onderwijs te bieden aan de kinderen die het nodig hebben wordt het klimaat voor alle kinderen veiliger en de effectieve leertijd en de leeropbrengsten van alle kinderen hoger.

Procesgericht kindvolgsysteem voor leerlingen

Laevers, F. (CEGO, 1998)

Opvang: CO, SGO en VGO

Met de invoering van een leerlingvolgsysteem wordt aangegeven dat ervaringsgericht onderwijs te combineren valt met systematisch en planmatig werken. Na het kindvolgsysteem voor kleuters is dit kindvolgsysteem bedoeld voor groep 3 - 8. Het is een instrument waarmee men de leerling kan volgen zodat men de praktijk van lesgeven beter kan afstemmen op de individuele leer- en ontwikkelingsbehoeften van de kinderen. Acht formulieren en een leerlingenkaart brengen de leerling in kaart en geven informatie voor eventuele verdere stappen. Het behelst drie stappen: stap 1 is de klasscreening, die vanuit drie ingangen (welbevinden, betrokkenheid en competenties) zicht geeft op leerlingen die het goed maken en zij die in hun ontwikkeling bedreigd zijn. Stap 2 is de analyse van de verkregen gegevens. Men vertaalt de gevonden zorgpunten in werkpunten. Stap 3 is het plannen, het uitvoeren en evalueren van de interventies gemaakt op basis van stap twee.

Samenleren op een superdiverse school

Goedhart, R. (SWP, 2018)

Achtergrond

Met de komst van nieuwkomers neemt de diversiteit op onze scholen toe. We spreken over superdiversiteit. De leraar wordt gevraagd het samenleren te stimuleren, maar wat is daarvoor nodig? In deel 1 wordt op grond van theoretische inzichten beschreven wat de leraar onder andere kan doen op het gebied van identiteitsontwikkeling, groepsvorming, ouderbetrokkenheid en het sociaal-emotioneel leren. In deel 2 worden de competenties van de leraar op een superdiverse school verder

verkend aan de hand van een 20-tal anekdotes over de lessen van juf Sofie en haar 6 Syrische leerlingen Ward, Parwin, Sana, Sedra, Yaser en Jamil.

Sociaal gedrag, elke dag!

Sociaal-emotioneel leren voor de onder-, midden- en bovenbouw

Van Der Horst, M. (PICA, 2013)

Opvang: CO, SGO en VGO

Sociaal gedrag, elke dag! is een laagdrempelige methode die de dagelijkse onderwijspraktijk gebruikt om sociale vaardigheden van kinderen te vergroten en te oefenen. Door de heldere instructies kan de leerkracht er zonder aparte scholing direct mee aan de slag. In de vier programma's die in de uitgebreide werkmap worden behandeld, gaat het om het kunnen oefenen en toepassen van sociale vaardigheden in de praktijk. Elke dag, want alleen door veel oefening maken de kinderen zich vaardigheden eigen. Op basis van praktijkervaringen in de begeleiding van kinderen, is gekozen voor vaardigheden op het gebied van:

- samenspelen
- samenwerken
- omgaan met emoties (boosheid in het bijzonder)
- probleem oplossen

SOS Conflict!

Van Bladel, CL. (Abimo, 2009)

Opvang: CO, SGO en VGO

Hoe ga je op een constructieve manier met elkaars verschillen om? Een boek vol praktische oefeningen, lesmateriaal en spelvormen. Deze zijn bruikbaar voor al wie met kinderen en jongeren leeft en/of werkt. Na een korte uiteenzetting van het gedachtegoed, geïllustreerd met voorbeelden uit de praktijk en het leven, volgt een uitgebreid activiteitenpakket dat naar believen gebruikt kan worden. Om de praktische toepasbaarheid te vergroten, werden vele concrete materialen op een bijhorende cd-rom gezet.

TALES@Home

<http://www.talesathome.eu/>

Opvang: CO, SGO en VGO

TALES@home is een Europees project dat meertalige gezinnen wil ondersteunen in hun leer- en leefwereld. De focus ligt op de manier waarop gezinsleden omgaan met de verschillende talen in hun gezin, hoe ze die talen (willen) leren en wat ze voelen ten aanzien van deze meertalige context. TALES@home wil op een leuke en interactieve wijze de gezinsleden stimuleren om hierover in gesprek te gaan, onder begeleiding van leerkrachten, hulpverleners of ondersteuners. Na inloggen, kan je hier het nodig materiaal gratis downloaden.

Tintelboeken

Depondt, L. (CEGO Publishers, 2002)

Opvang: CO, SGO en VGO

De reeks Tintelboeken bestaat uit zes prentenboeken voor kinderen tussen 4 en 7. Ze is opgebouwd rond zes 'basisbehoeften'. Die spelen een cruciale rol bij de ontwikkeling van kinderen.

- Sst, Streepje slaapt (over niet kunnen slapen - één van de lichamelijke behoeften)
- Klein Kikje toch! (over een kikkertje met 'koel' ouders - behoefte aan warmte en tederheid)
- Hop wil naar huis. (over verdwalen - behoefte aan veiligheid en duidelijkheid)
- Kaspers rattenplan (over erbij willen horen - behoefte aan erkenning)
- Veertje vliegt! (over iets écht willen kunnen - behoefte om zichzelf als kundig te ervaren)
- Lach maar Leentje (over (t)é keurig zijn - morele behoefte)

Welkomspel: ontdekkingstocht op school voor nieuwkomers en vrienden

Thomas More (Cartamundi, 2016)

Opvang: CO, SGO en VGO

De taal onder de knie krijgen, dat grote schoolgebouw verkennen, de schoolcultuur leren kennen, ... het is een hele klus voor anderstalige kinderen, die in een Vlaamse lagere school terechtkomen. Het Welkomspel van Cartamundi en Thomas More helpt hen niet alleen om Nederlands te leren, het introduceert hen ook in de schoolcultuur. Dat een schooldag netjes opgedeeld is in uren, speeltijd, een middagpauze en weer uren is voor kinderen, die van de andere kant van de wereld komen niet altijd evident. En hoe zit dat nu met die speelplaats, de refter, de turnzaal en andere lokalen? En wat doe ik best wel en wat juist niet?

Werkmap welbevinden op school

Depondt, L. (CEGO Publishers, 2007)

Achtergrond

Samen werk maken van meer welbevinden in de klas en op school

- Hoe zit het met het welbevinden van de kinderen? En van het team?
- Scoor je hier goed als leerkracht en/of als school? Of zijn er belangrijke leemtes?
- Hoe kan je dit alles beter in kaart krijgen?
- Wat kan je zoal doen om het welbevinden van de kinderen en / of het team te verhogen?
- Hoe kan je preventief aan de slag (werken aan sfeer en relaties of aan sociale competenties)?
- Hoe kan je problemen voorkomen of beter (leren) aanpakken?
- Hoe kan je hierrond binnen de school beter samenwerken?
- En hoe kunnen schoolexternen hier een rol spelen?

Rond deze vragen ontwikkelden - op initiatief van de Dienst Welzijn en Gezondheid van de Provincie Limburg ontwikkelden - het CEGO, het Project Verbondenheid, Leefsleutels en de Relatie-Studio een werkmap en een vormingsaanbod.

CONTACT! actief tweede taal leren

Copper, J. (Bazalt, 2007)

Opvang: CO, SGO en VGO

“Contact! actief tweede taal leren” is een bronnenboek voor het leren van Nederlands als tweede taal. Bij het werken met Contact! worden situaties met interactie gestimuleerd en gecreëerd. Het boek biedt varieerde taalgebruikssituaties en betekenisvolle activiteiten. Er wordt gebruik gemaakt van de principes en werkvormen van Coöperatief leren en Meervoudige Intelligentie. Ook de uitgangspunten van Interactief Taalonderwijs zijn meegenomen in de activiteiten. Doel is het uitlokken van taalproductie. Kinderen krijgen de gelegenheid tot spreken in een veilige leeromgeving doordat ze werken in coöperatieve teams, waar ze zich gemakkelijker zullen uiten.

De bovenkamer

Coenen, J. (Bazalt, 2015)

Opvang: CO, SGO e VGO

De bovenkamer, een kleurrijke grammatica van het Nederlands, helpt (anderstalige) leerlingen (vanaf groep 5) bij het aanleren van Nederlandse taalverschijnselen. In deze uitgave wordt de Nederlandse grammatica uitgelegd met behulp van foto's, symbolen en kleuren. De bovenkamer is te gebruiken naast iedere reguliere taalmethode. Het pakket bestaat uit een opzoekboek voor leerlingen, een handleiding voor de leraar en een set strookjes om zinsdelen en woordsoorten te benoemen. Het legt de Nederlandse taalverschijnselen uit, die voor anderstaligen niet zo vanzelfsprekend zijn. Bijvoorbeeld: Hoe bouw je een zin op?, Hoe vervoeg je een werkwoord?, Hoe maak je meervoud van woorden?, Wanneer gebruik je 'deze' of 'dit'?

Goochelen met woorden

Bogaert, N. e.a. (Uitgeverij Steunpunt NT2, 1998)

Opvang: CO en SGO

Deze reeks heeft als doelstelling de nieuwkomers de taalvaardigheid bij te brengen die ze nodig hebben om te kunnen functioneren op school (de zogenaamde 'schooltaal'). De activiteiten zijn bedoeld voor kleine groepjes die apart opgevangen worden door een leerkracht.

Elk bronnenboek bestaat uit een algemene inleiding met achtergronden bij het lesmateriaal, een handleiding met het verloop van de activiteiten en kopieerbladen voor de leerlingen.

De methode wordt niet meer uitgegeven.

Er bestaan drie delen van *Goochelen met woorden*:

1. **Goochelen met woorden 1**: eerste start voor de onthaalklas basisonderwijs

In *Goochelen met woorden 1* staat vooral luistervaardigheid centraal. Spreken, lezen of schrijven is niet nodig om de taak tot een goed einde te brengen. Een aantal activiteiten maakt de leerlingen vertrouwd met de school en de gewoonten die er heersen. Zo leren de nieuwkomers niet alleen functioneren als leerder, maar ook als sociaal individu in de schoolgemeenschap.

U kan dit deel gratis downloaden via de site van het CTO (www.cteno.be) of via volgende link <http://cteno.be/doc=159&nav=3,1,1>

2. **Goochelen met woorden 2**: verdere opvang in de onthaalklas basisonderwijs

Goochelen met woorden 2 is bedoeld voor nieuwkomers die al wat Nederlands begrijpen en zich stilaan thuis beginnen voelen op school. De luistervaardigheid die de leerlingen al hebben ontwikkeld, wordt verder uitgebouwd. Ook de spreekvaardigheid wordt gestimuleerd door het gebruik van gesloten vragen waarop een kort antwoord volstaat. Lees- of schrijfvaardigheid zijn nog niet vereist. Door de vrijblijvende confrontatie met het schrift raken leerlingen wel al vertrouwd met specifieke aspecten van ons schriftsysteem en slaan ze bepaalde woordbeelden op.

U kan dit deel gratis downloaden via de site van het CTO (www.cteno.be) of via volgende link <http://cteno.be/doc=159&nav=3,1,1>

3. **Goochelen met woorden 3**: verdere opvang in de onthaalklas basisonderwijs

In *Goochelen met woorden 3* stimuleert de leerkracht de spreekvaardigheid van de leerlingen door het stellen van open vragen waar ze uitgebreid op moeten antwoorden. De leerlingen hebben een beperkte lees- en schrijfvaardigheid nodig om de activiteiten tot een goed einde te brengen. Woorden waarmee ze in *Goochelen met woorden 1 en 2* vaak geconfronteerd werden, zijn in dit bronnenboek het vertrekpunt om klank-letterkoppelingen in het Nederlands te maken.

Horen, zien en schrijven : Handleiding [NT2 startprogramma voor nieuwkomers]

Mulder-de Vree, E. (Bazalt, 2013)

Opvang: CO, SGO en VGO

Horen, zien en schrijven is een NT2-startprogramma voor leerlingen van groep 3 t/m 8 waarmee al vele nieuwkomers de basis van het Nederlands hebben gelegd. Het programma is gericht op woordenschatontwikkeling en biedt een hulpmiddel bij de schriftelijke verwerking van de Nederlandse taal. Leerlingen kunnen er vrij zelfstandig mee werken. Ze oefenen in werkboekjes en aanvullend op de computer. Schakelklassen, internationale scholen, maar ook scholen waar nieuwkomers instromen kunnen er direct mee aan de slag. Het pakket omvat: Een algemene handleiding, Een starttoets met handleiding, Een startboekje met CD waarmee de leerlingen leren werken met HZS. Een uitspraak oefeningenboekje 'Zeg maar na...!' (met CD) om bekend te raken met de Nederlandse klanken in woorden. 32 werkboekjes met cd, antwoordbladen en luisterwerkbladen. Een HZS-leerkrachten-cd waarop divers spelletjes- en plaatmateriaal is opgenomen dat de leerkracht zelf kan printen of kan tonen op het digibord.

'Hotel Hallo' en 'Nog meer Hotel Hallo'

Koelewijn, K. (NT2 Boom, 2014)

Opvang: CO, SGO en VGO

Hotel Hallo is een woordenschatpakket om anderstalige kinderen van 5 tot 11 jaar op een plezierige manier met het Nederlands in contact te brengen. Aan de hand van verhalen, liedjes en dialogen komen ongeveer duizend frequente woorden aan bod. Leuke oefeningen, puzzels en spelletjes helpen die nieuwe woorden te consolideren. Ook de belangrijkste taalhandelingen (zoals 'jezelf voorstellen', 'vragen hoe het met iemand gaat' of 'zeggen dat je iets leuk vindt') krijgen aandacht. Het pakket bestaat uit:

- een tekstboek met verhalen, liedjes en dialogen
- een werkboek (vanaf 7 jaar) met oefeningen, puzzels, spelletjes
- een website met spreekopdrachten, aanvullend materiaal om zelf te printen en luisterfragmenten om te downloaden

Joker: Eerste opvang in de reguliere klas van het basisonderwijs

Werkgroep Anderstalige Nieuwkomers (Uitgeverij Steunpunt NT2, 1997)

Opvang: SGO en VGO

De activiteiten van *Joker* zijn bedoeld als een intensieve taalvaardigheidsinjectie voor de periode van instap, de eerste weken die de nieuwkomer in de klas doorbrengt. De activiteiten zijn gericht op het ontwikkelen van een stevige basis-taalvaardigheid op relatief korte tijd, zodat de nieuwkomer voldoende redzaam is om in de klas en op school 'mee te kunnen doen'. De activiteiten zijn opgevat als activiteiten voor de hele klas en worden dus bovenop de gewone klasactiviteiten georganiseerd. De methode bestaat uit een bronnenboek en een map met kopieerbladen.

U kan het materiaal gratis downloaden via de site van het CTO (www.cteno.be) of via volgende link <http://cteno.be/doc=163&nav=3,1,2>. De methode wordt niet meer uitgegeven.

Klein beginnen: taalactiviteiten voor kleine nieuwkomers

van den Berg, A., Dalhuisen, M. & Hattink, M. (CED-groep, 2010)

Opvang: VGO

Deze uitgave wil kleuterleid(st)er(s) ondersteunen wanneer er kinderen instromen die nog geen Nederlands kennen. Aan de hand van 17 thema's krijgen de kinderen spelenderwijs woordenschat aangeboden. Ook wordt er aandacht geschonken aan het aanbieden van basale taalfuncties en het vertrouwd raken met dagelijkse klasrituelen. Op deze manier worden de kinderen klaargemaakt om aan de slag te gaan met een reguliere kleutermethode.

Matti en Mona

Lannoo, S. (Die Keure, 2013)

Opvang: CO, SGO en VGO

Matti en Mona zijn de hoofdfiguren in een box met multimediale materialen om anderstalige kinderen op een efficiënte manier de eerste stappen te laten zetten in het Nederlands. De taal die Matti en Mona aanbrengen en oefenen in deze eerste box is de basis die een kind nodig heeft om te kunnen deelnemen aan het klas- en schoolleven. Matti neemt de kern voor zijn rekening, Mona staat in voor de uitbreiding.

Mondeling Nederlands – Nieuw

Dalhuizen, M., Houweling, A. & Kuijpers, T. (CED-groep, 2010)

Opvang: CO, SGO en VGO

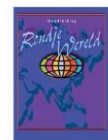
Mondeling Nederlands - Nieuw biedt een compleet jaarprogramma voor nieuwkomers van 6 t/m 11 jaar en bevat verhalen, betekenisvolle activiteiten en afwisselende werkvormen.

Mondeling Nederlands - Nieuw is de opvolger van het *Prisma-programma Mondeling Nederlands*. Het programma bevat nieuwe verhalen die beter aansluiten bij de belevingswereld van de kinderen. Het programma staat los van andere methoden en kan zelfstandig gebruikt worden. Er is ook ruimte voor eigen inbreng van de leerkracht bij lessen en activiteiten.

Het accent in *Mondeling Nederlands – Nieuw* ligt vooral op de verwerving van hoogfrequente basiswoorden en het stimuleren van de (beginnende) mondelinge interactie tussen de leerling en de leerkracht en tussen leerlingen onderling.

Rondje wereld

Smits, Y. & Matthijssen, C. (CED-groep, 2004)

Opvang: CO, SGO en VGO

Aan de hand van een boeiend verhaal maken de leerlingen, samen met de hoofdpersonen Arim en Li, een reis om de wereld. Ze bezoeken alle zeven werelddelen. In totaal komen vijf strategieën aan de orde:

- ✓ oriënteren op de tekst en leesdoel bepalen
- ✓ woordbetekenis achterhalen; woordraadstrategieën gebruiken
- ✓ verbanden leggen
- ✓ hoofd- en bijzaken vaststellen en samenvatten
- ✓ eigen standpunt bepalen

Leerlingen lezen korte informatieve teksten en maken daarbij opdrachten. Bij ieder onderdeel hoort een deel van de cd-rom en een werkschrift waarin de leerstof wordt geoefend. Per werelddeel worden nieuwe woorden aangeboden en geoefend. Na een instructieles kunnen de leerlingen zelfstandig aan de slag met Rondje Wereld.

Rondje Wereld is ontwikkeld voor tweedejaarsnieuwskomers die zijn ingestroomd in groep 6, 7 of 8 van het reguliere basisonderwijs. Daarnaast is het materiaal ook geschikt voor taalzwakke leerlingen met problemen op het gebied van begrijpend lezen en woordenschat.

Talen op een kier LESBUNDEL

Regionaal Integratiecentrum Foyer Brussel (Plantyn, 2009)

Opvang: CO, SGO en VGO

De publicatie laat kleuters en leerlingen van 5 tot 12 jaar op een positieve manier kennismaken met verschillende talen doorheen 40 uitgebreide en volledig uitgewerkte lessen, geordend binnen 10 thema's. Voor elke les is een lesfiche voorzien met het lesverloop en de ontwikkelingsdoelen en eindtermen waaraan gewerkt wordt. Daarnaast kunnen er ook infobladen, werkbladen en bronbladen bij de les horen. De infobladen bieden meer achtergrond voor de leerkracht. De werkbladen zijn bestemd voor de kleuters en de leerlingen. Bronbladen helpen hen bij het uitvoeren van de opdrachten. Een audio-CD met geluidsfragmenten in verschillende talen is voorzien. Op de Knooppunt-website kunnen leerkrachten de kleurdocumenten uit de publicatie gratis opnieuw downloaden en uitprinten.

Thuis spreek ik ook!

Regionaal Integratiecentrum Foyer Brussel i.s.m. Werkgroep Immigratie (Foyer, 2006)

Opvang: CO, SGO en VGO

Een bundel met 20 uitgewerkte activiteiten voor het speels en leerzaam omgaan met verschillende (thuis)talen voor basisonderwijs en georganiseerde vrijetijdsmomenten.

Trek je talige schoenen aan: Taalstimulering in de vrije tijd

Goethals, M. (Steunpunt NT2, 2003)

Opvang: CO, SGO en VGO

Trek je talige schoenen aan is een projectboek ter ondersteuning van coördinatoren en animatoren van vrijetijdsinitiatieven uit het Brusselse. Het projectboek helpt hen bij het optimaliseren van hun werking in functie van taalstimulering. *Trek je talige schoenen aan!* bestaat uit twee delen: een theoretisch kader en een praktisch deel met voorbeeldactiviteiten. Dit document is gratis te downloaden via volgende link http://cteno.be/downloads/talige_schoenen4fdsq.pdf

WoordenSTART

Joosen, H. & Bijloo, A. (Ambrasoft, 2005)

Opvang: CO, SGO en VGO

WoordenSTART is een softwarelijn voor jonge kinderen en behandelt de basiswoorden die beheerst dienen te worden voordat een kind aan het aanvankelijk leesonderwijs kan beginnen. De reeks bestaat uit negen handleidingen. In elke handleiding wordt gewerkt rond een bepaald thema (bv. naar school, in het huis, vandaag is het feest...) Dit pakket wordt niet mee uitgegeven.

Woordkasteel

<http://www.woordkasteel.com/download.htm>

<http://www.woordkasteel.com/online/index.htm>

Opvang: CO, SGO en VGO

Woordkasteel is een gratis te downloaden of online te spelen taalprogramma voor kinderen vanaf 6 jaar, dat zowel thuis als op school te gebruiken is. Het bevat mogelijkheden om met taal en spelling te oefenen in 15 verschillende spelvormen. Je kan zelf de spellingmoeilijkheid selecteren waardoor het goed inzetbaar is als zelfstandig oefenmoment.

Zeg 't eens! Nederlands voor jonge buitenlanders

Middag, M. (Uitgeverij Boom, 2008)

Opvang: CO, SGO en VGO

Zeg 't eens is een communicatieve en functionele methode Nederlands voor jongeren van tien jaar en ouder. *Zeg 't eens* is zowel geschikt voor beginners als voor leerlingen met een taalachterstand. *Zeg 't eens* legt de nadruk op het aanleren van correcte grammaticale structuren en op het verrijken van de woordenschat.

De belevenissen van vier vrienden staan centraal in *Zeg 't eens*. In elke les worden herkenbare thema's behandeld die aansluiten bij de belevingswereld van jongeren. Thema's die aan de orde komen zijn: familie, vrienden, school, hobby's, vakantie. Elke les bevat dialogen, korte prikkelende teksten, oefeningen en spelletjes. *Zeg 't eens* bevat een audio-cd met alle luisterteksten en een woordenlijsten met vertalingen in het Engels, Frans, Spaans, Turks en Arabisch.

Zien is snappen

Coenen, J. & Heijndendijk, M. (Bazalt, 2017)

Opvang: CO, SGO en VGO

Zien is snappen is vooral een visuele handleiding voor taalonderwijs in Nederlands, bedoeld voor leraren in het primair onderwijs met één of meer anderstalige kind(eren) in de groep. Het bevat onder andere de leerstoflijn Nederlands voor anderstaligen voor groep 1-4 (in feite een inhaalprogramma

voor hogere groepen) en is eenvoudig te gebruiken bij een bestaand taal-programma of een bestaande taalmethode.

Zomerprikkel

Sterckx, M. & Roppe, S. (Centrum voor Taal en Onderwijs, 2008)

Opvang: CO, SGO

Taalstimulerende activiteiten voor zomerscholen Nederlands voor anderstalige nieuwkomers en taalzwakke kinderen en jongeren. Dit document is gratis te downloaden via volgende link http://www.cteno.be/downloads/zomerprikkel_activiteiten.pdf

Anders nog iets? Liedjes voor wie Nederlands leert

de Vries, J. (Boom, 2011)

Opvang: CO, SGO

Een heleboel woorden, structuren, uitdrukkingen en intonatiepatronen worden met behulp van liedjes makkelijk, bijna onmerkbaar in het gehoor en het taalgebruik van een taalleerder ingeslepen. *Anders nog iets?* is bedoeld voor de grote groep taalleerders Nederlands. De liedjes en de oefeningen zijn zeer geschikt voor beginnende leerders, jong en oud, laag- en hoogopgeleid, maar ook voor meer gevorderde leerders. *Anders nog iets?* is te gebruiken naast iedere NT2-methode als aangename afwisseling

Kamishibai-theater en vertelplaten

Opvang: CO, SGO en VGO

Kamishibai is een traditionele Japanse vertelvorm die bij ons steeds bekender wordt. Het verhaal wordt gevormd door het vertellen van een verhaal onder begeleiding van prenten op A3 formaat. Je kan zelf kamishibai-platen maken of je kan verhalen aankopen bij uitgeverijen. Omdat deze vertelvorm steeds populairder wordt, vergroot het gamma aan vertelplaten steeds. Met deze werkvorm kan worden gewerkt aan leesbevordering, taalplezier, taalontwikkeling en creativiteit. Enkele titels beschikbaar in de onderwijsbibliotheek zijn:

- De Wiebelbillenboogie (G. van Genechten)
- Een duizendpoot op schoenen (T. Ross)
- Een grote vriend voor Klein Konijn (H. d’Haemers)
- Kikker en de vreemdeling (M. Velthuijs)
- ...

O Mundo – de kleine wereldbibliotheek

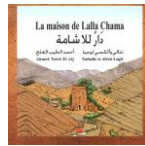
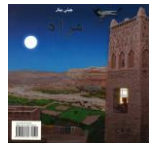
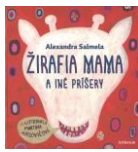
Stichting Lezen, 2013/2014

Opvang: CO, SGO en VGO

O Mundo – een kleine Wereldbibliotheek is een project van Iedereen Leest dat de mooiste prentenboeken uit de hele wereld wil binnen brengen in multiculturele klassen. Kinderen uit veel verschillende culturen komen in Vlaamse en Brusselse kleuter- en lagere schoolklassen terecht. Bij aankomst in ons land worden zij ondergedompeld in onze taal en gewoontes, in onze cultuur en – in het beste geval ook – onze boeken. Met dit project wil Iedereen Leest deze kinderen de kans geven om iets over zichzelf en hun eigen achtergrond te vertellen in hun klas. Door de culturele bagage te belichten die zij meebrengen uit hun leefwereld willen wij hen welkom heten, waardering uitdrukken voor de rijkdom van hun cultuur en hun zelfbeeld positief stimuleren. En tegelijk hopen we natuurlijk het blikveld te verruimen van alle kinderen door de ontdekking van cultuuruitingen uit andere landen.

Meer informatie vind je op www.omundo.be. Deze boeken worden niet meer uitgegeven.

Taalpromotie: Liedjes voor wie Nederlands leert

De Rand

Opvang: CO en SGO

Lennaert Maes maakt al jaren muziek en theater voor volwassenen die Nederlands leren. Sinds 2015 behoren ook kinderen die Nederlands leren tot zijn publiek en maakt hij samen met Andries Boone leuke muziekvoorstellingen voor kinderen. De voorstellingen kan je zowel voor scholen en voor families programmeren. De liedjes uit deze voorstellingen zijn ook beschikbaar op cd. Bij de cd hoort telkens een boekje met spelletjes die een leuke oefenkans Nederlands zijn.

- De klenkleptomaan: Liedjes voor wie Nederlands leert.
- Spreek het uit.
- De Bonski's gaan voor goud.
- De reirus (met educatieve lesbundel op www.reirus.be)
- Boer! (met educatieve lesbundel op www.boerboer.be)

Verhalen spelen – talen leren: Hayya

PXL Onderwijsinnovatie (De Taalunie, 2018)

Opvang: CO en SGO

Voor begeleiders/ leraren die jonge anderstalige nieuwkomers met de moedertaal Arabisch willen ondersteunen. Jonge kinderen nemen een taal op met al hun zintuigen. Ze memoriseren taal door verbaal en non-verbaal te communiceren met het hele lichaam. Wanneer je de tips in de handleiding leest, zal je merken dat je lichaam een krachtig instrument is voor taalstimulering. Door woorden te koppelen aan fysieke actie zien kinderen welke boodschap je wil overbrengen. Ook de intonatie en de emotie die je eraan koppelt, geven betekenis aan je verhaal. Door kinderen mee te laten denken en bewegen, komt het verhaal tot leven.

Wablieft en Wablieft START

Vlaams Ondersteuningscentrum voor het Volwassenenonderwijs

Opvang: CO, SGO en VGO

Wablieft is een Vlaamse krant die wekelijks verschijnt en het nieuws in eenvoudig Nederlands brengt. De krant brengt een selectie van het nieuws uit België en het buitenland, waaronder een bladzijde sportnieuws. Er is ook elke week een groot artikel van 2 bladzijden over 1 onderwerp of persoon. Verder brengt de krant weetjes, nieuws over sterren, opmerkelijke foto's en tips voor uitstapjes.

Wablieft Start biedt nog kortere en eenvoudigere teksten aan en verschijnt tweewekelijks.

Woorden in prenten deel 1 en deel 2. Prentenboeken en het Nt2-onderwijs

Coenen, J. & Nout, M. (Bazalt, 2008)

Opvang: CO en SGO

Woorden in prenten is een handleiding voor het woordenschatonderwijs en is bedoeld voor leerkrachten die lesgeven aan anderstalige (en taalzwakke) kinderen in de onderbouw van het primair onderwijs. Deze handleiding ondersteunt de leerkracht bij het voorlezen van tien bekende prentenboeken. Woorden in prenten bevat een vereenvoudigde tekst van de prentenboeken die de kern van de woordenschatlessen vormt. Elk prentenboek bevat 5 woordenschatlessen.

www.nik-nak.eu

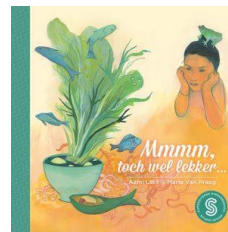
Opvang: CO, SGO en VGO

Samen kinderboeken ontdekken is leuk en het vergroot je kennis van het Nederlands. Bovendien maken boeken kinderen nieuwsgierig en prikkelen ze de fantasie. Maar veel anderstalige ouders voelen zich in het Nederlands te onzeker om dit met hun kinderen te doen. Ook al willen ze hun kinderen helpen, ze vinden geen boeken waarmee ze deze rol op zich kunnen nemen. Met de nik-nakboekjes krijgen ouders en hun kinderen de mogelijkheid om de brug te slaan van hun moedertaal naar het Nederlands. Bij deze uitgeverij vind je originele tweetalige kinderboekjes. Elk boekje bestaat in verschillende combinaties met het Nederlands.

Opvang: CO, SGO en VGO

Studio SESAM wil culturele en sociale diversiteit meer zichtbaar maken, mensen en organisaties met elkaar verbinden en bruggen bouwen tussen verschillende gemeenschappen. Eén onderdeel van hun werking is het creëren en publiceren van superdiverse kinderboeken. Superdiverse kinderboeken zijn cultuursensitief, doorbreken stereotype beeldvorming en superdiversiteit komt vanzelfsprekend aan bod.

A LFABETISERING

AAP Alfabetiseren in drie stappen

Bakker, A. (Uitgeverij Boom, 2008)

Opvang: CO, SGO en VGO

Het *Alfabetisering Anderstaligen Plan (AAP)* is een nieuwe alfabetiseringsmethode. AAP maakt gebruik van moderne inzichten uit het basisonderwijs maar het resultaat is een volwassen methode. De methode bestaat uit drie delen: 1 spreken, 2 schrijven, 3 lezen en spellen. Door de gevarieerde opbouw helpt AAP de cursist stapsgewijs een brug te slaan van de elementaire lees- en schrijfhandeling naar directe lees- en schrijfstrategieën die nodig zijn voor het echte (plezier in) lezen en schrijven.

Alfaschrift

van den Brandt, M. (Uitgeverij Boom, 2009)

Opvang: CO, SGO en VGO

Een cursus schriftbeheersing voor analfabete anderstaligen. De methode is ontwikkeld voor volledig analfabete immigranten, maar kan ook toegepast worden voor ander gealfabetiseerde immigranten. Cursisten die aan *Alfaschrift* beginnen moeten een beetje kunnen lezen. Ze moeten de meeste letters kunnen herkennen en het alfabetisch principe beheersen.

Lezen doe je overal

Van de Guchte, C. (Zwijsen, 1996)

Opvang: CO, SGO en VGO

Lezen doe je overal is een methode aanvankelijk lezen bedoeld voor anderstalige nieuwkomers, van 10 tot 14 jaar, waarmee ze - mits een beperkte instructie - zelfstandig aan de slag kunnen. Deze methode wordt niet meer uitgegeven.

Mol en Beer: Nt2-poot

Algoet, I. & Dusselier, J. (Die Keure, 2010)

Opvang: CO, SGO en VGO

In deze map zitten lesactiviteiten voor anderstalige kinderen die het Nederlands nog onvoldoende beheersen om te leren lezen. De lessen lopen parallel met de lessen van thema 1 tot en met thema 5.

Met de specifieke aanpak van de Total Physical Response-methode leren we deze kinderen woorden en eenvoudige taalstructuren. Dit alles gebeurt op basis van demonstreren en nadoen. Kinderen zijn in een kleine groep intens en actief bezig. De map bevat naast de handreiking voor de leerkracht, ook een didactische demonstratie-dvd en heel wat illustratie- en beeldmateriaal.

Taal en teken: technisch lezen bij nieuwkomers

Bakker, Y. (HCO, 2016)

Opvang: CO, SGO en VGO

Deze brochure is ontwikkeld voor basisscholen die onderwijs verzorgen aan nieuwkomers. De brochure is bedoeld als hulpmiddel voor leerkrachten die een leerlijn willen uitzetten voor het technisch lezen van deze leerlingen. Met het stappenplan en de toetsen in deze gratis brochure van het HCO kan een inschatting worden gemaakt van het startniveau van de leerling op het gebied van lezen. Achteraan de brochure wordt ook algemene richtlijnen gegeven voor verdere aanpak. Je kan deze brochure gratis downloaden op:

https://www.hco.nl/images/paginas/indegroep/NT2/Taal%20en%20teken%20_web.pdf

12Start

van der Meulen, M en J. Veldhuizen, Zwijssen (2017)

Opvang: CO, SGO en VGO

Het 12Start-boekje helpt niet-westerse kinderen Nederlands blokschrift te leren schrijven. Het boekje is bedoeld voor kinderen vanaf 10 jaar die het westerse schrift nog niet of onvoldoende beheersen. 12Start is ideaal voor AZC-scholen, internationale schakelklassen (ISK), maar ook voor individuele kinderen op het regulier onderwijs. Kinderen kunnen zelfstandig in het schrijfboekje werken. Met behulp van QR-codes worden voorbeeldfilmpjes getoond die laten zien hoe de letters geschreven moeten worden. Het boekje kan ook heel goed thuis worden gebruikt.

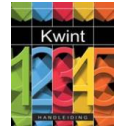
Het voordeel van dit boekje ten opzichte van een boekje uit een schrijfmethode is dat het perfect aansluit op de belevingswereld van leerlingen vanaf 10 jaar. Bovendien is er een link met taal (kinderen gaan bijvoorbeeld aan de slag met de werkwoorden en leren enkelvoud of meervoud gebruiken). Ook staan er langere teksten in om na te schrijven over thema's, zoals vrijheid en het weer. Er is ook een antwoordenboekje beschikbaar.

A NDERE DOMEINEN

Kwint

Hoogendijk, W. de Groot, D. & Bakker, M. (CED-groep, 2004)

Opvang: CO, SGO

Kwint is een pakket modules voor realistisch rekenonderwijs. Het is speciaal ontwikkeld voor leerlingen die, om wat voor reden dan ook, behoefte hebben aan het oprfrissen van de basisvaardigheden van realistisch rekenen. In *Kwint* wordt rekening gehouden met de geringe taalvaardigheid, maar ook met de eerder opgedane rekenervaring.

Routeboek: Rekenen voor nieuwkomers met de methode 'Kwint' en 'Maatwerk rekenen'.

de Groot, D. & Hoogendijk, W. (CED-groep, 2016)

Opvang: CO, SGO

Hoe geef je rekenonderwijs aan nieuwkomers? Hoe bepaal je hun rekenvaardigheden? Welke toetsen kan ik afnemen? Allemaal vragen waarmee u te maken krijgt zodra er nieuwkomers op school komen. Deze uitgave biedt leerkrachten met nieuwkomers handvatten om hun rekenonderwijs goed vorm te geven. Het gaat om leerlingen die instromen in de groepen 3 tot en met 8 van het (speciaal) basisonderwijs. We maken gebruik van de bestaande rekenprogramma's Kwint (CED-Groep) en Maatwerk rekenen (Malmberg) en leggen duidelijk uit hoe u op een aangepaste manier met deze programma's kunt werken. U kunt lezen wat u in de beginperiode met deze leerlingen kunt doen als ze nog heel erg moeten wennen. Verder vindt u aanwijzingen om het rekenniveau van de leerlingen vast te stellen. En met welke onderdelen uit Kwint of Maatwerk rekenen de leerlingen vervolgens kunnen gaan oefenen.

Wereld(k)uren: "Uitvindingen: een goed idee?" en "Expeditie Mars"

Callebaut, I., Geerts, J. ea (Wolters Plantyn, 2007)

Opvang: CO, SGO en VGO

Wereld(k)uren is een methode wereldoriëntatie voor de derde graad waarbij er in thema's gewerkt wordt. Bij 2 van de 16 thema's is er differentiatie voorzien voor anderstalige nieuwkomers die al een beperkte basistaalvaardigheid hebben en in de reguliere klas zitten.

Het Pictogrammenwoordenboek

Die Keure, 2008

Opvang: CO, SGO en VGO

Dit woordenboekje staat vol met pictogrammen die door de school kunnen gebruikt worden in agenda, op brieven, aan de schoolpoort,... om boodschappen aan ouders door te geven. De ouders kunnen het woordenboek dan gebruiken om op te zoeken welke mededelingen de school heeft.

Mijn eerste Van Dale luisterwoordenboek. Liedjes en versjes

Schlichting, L. (Uitgeverij Van Dale, 2006)

Opvang: CO, SGO en VGO

Een liedjes- en versjesboek dat een audio-cd bevat, waarop een selectie voorgelezen en op muziek gezette versjes uit *Mijn eerste Van Dale* terug te vinden is. De versjes sluiten aan bij het dagelijks leven van peuters. De liedjes werken aanstekelijk en nodigen het kind uit om mee te zingen. De muziek en geluiden ondersteunen het spelenderwijs aanleren van een goede woordenschat.

Mijn eerste Van Dale: voorleeswoordenboek

Schlichting, L. (Uitgeverij Van Dale, 2005)

Opvang: CO, SGO en VGO

Dit woordenboek bevat de eerste 1000 woorden die kinderen moeten kennen voordat ze naar de basisschool gaan. De betekenis van de woorden wordt uitgelegd in tekeningen en versjes. De versjes op rijm nodigen uit tot nazeggen en helpen bij het onthouden van de woordbetekenissen.

Pictogrammenwoordenboek van Klasse

Klasse

Opvang: CO, SGO en VGO

Op de website van Klasse kan je gratis twee soorten pictogrammenwoordenboeken downloaden, telkens vertaald in verschillende talen.

<https://www.klasse.be/wp/wp-content/uploads/2015/05/Pictogrammenwoordenboek.pdf>

https://cdn.klasse.be/wp/wp-content/uploads/2016/05/Picto_woordenboek_A4.pdf

Thuis in taal: Beeldwoordenboek

Stevens, JP. (Uitgeverij De Boeck, 2007)

Opvang: CO, SGO en VGO

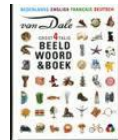

Het boek bevat 70 verschillende thema's met telkens 20 veelvoorkomende woorden die je op weg helpen in onze multiculturele samenleving. Alle woorden worden geïllustreerd met een foto en aangevuld met de Engelse en Franse vertaling. Met behulp van een raster is het mogelijk om de woorden in te studeren.

Van Dale Groot Beeldwoordenboek Nederlands - Français – English

Corbeil, JC. (Uitgeverij Van Dale, 2005)

Opvang: CO, SGO en VGO

Dit groot beeldwoordenboek bestaat uit meer dan 3.500 afbeeldingen waarmee je –door de thematische indeling- snel het woord kan vinden voor zaken uit je omgeving. Je vindt niet alleen het Nederlandse woord, mét aanduiding van het lidwoord, maar ook de corresponderende woorden in het Engels en het Frans.

Wat is wat? Modern Nederlands Beeldwoordenboek

Steevens, JP. (Uitgeverij Die Keure, 1998)

Opvang: CO, SGO en VGO

Van dit woordenboek bestaat ook een Franse, Engelse, Duitse en Spaanse versie. De woordenschat is thematisch ingedeeld. Per thema is er een algemene tekening waarin de belangrijkste elementen van dit thema wordt aangehaald. Onder de tekening staat een lijst waarin alle woorden worden opgesomd.

Woord en beeld

Sciarone, B. (Boom Uitgevers Amsterdam, 2018)

Opvang: CO, SGO en VGO

In dit leerwoordenboek leert de leerling geen alfabetische lijst van woorden met een plaatje, maar woorden in beeld binnen een context. De leerling zoekt een woord op met de bedoeling ook andere woorden te leren die er verband mee houden. Met de woorden worden samenhangende zinnen aangeboden en een tekst die helpt het gebruik van de woorden te zien. De woorden zijn helder en doeltreffend in beeld gebracht waardoor er over de betekenis van de woorden geen misverstanden kunnen ontstaan. Dit is het ideale hulpmiddel voor onder andere net-gealfabetiseerde anderstaligen om de woorden rondom een onderwerp bij elkaar te vinden, te leren en te gebruiken.

De opvang van anderstalige nieuwkomers in de reguliere klas en de onthaalklas

Centrum voor Taal en Onderwijs

Het Centrum voor Taal en Onderwijs biedt allerlei achtergrondinformatie aan rond de opvang van anderstalige nieuwkomers in het onderwijs, zowel voor de onthaalleerkracht als de klasleerkracht. Je kan hiervoor terecht op volgende site: <http://www.cteno.be/index.php?idMenu=133>

Edinaplatform

<https://edinaplatform.eu/>

EDINA-project - EDucation of International Newly Arrived migrant pupils

De EDINA-site wil leerkrachten en scholen met anderstalige nieuwkomers (basis en secundair) ondersteunen in hun praktijk en beleid. Een succesvolle opvang van deze leerlingen is immers van groot belang voor de rest van hun schoolloopbaan. Deze site reikt tools aan inzake onthaal, observeren, differentiëren, assessment en communicatie. Je allerlei zaken rond deze thema's aangeboden: een inleiding, reflectie en oefeningen, beleidstips, praktijkvoorbeelden en extra info.

Geen pANiek. Snel op weg met anderstalige nieuwkomers

Lenaerts, L. & Wauthier, Y. (Maklu, 2014)

Dit boek wil een wegwijzer zijn voor leerkrachten, coördinatoren en directies die een ondersteuning wensen in hun begeleiding van anderstalige nieuwkomers. Op diverse thematische vragen wordt een bondig antwoord geformuleerd. De lezer krijgt een groot aantal tips mee, interessante websites, een dvd met praktijkvoorbeelden en veel ander 'hapklaar' materiaal om aan de slag te gaan of om verder te werken met anderstalige nieuwkomers.

Nederlands als tweede taal in het basisonderwijs

Kuiken, F. (ThiemeMeulenhoff, 2013)

Voor een groot aantal kinderen op de basisschool is Nederlands niet de moedertaal. En juist op school gaan deze kinderen zich de Nederlandse taal eigen maken. Dit handboek geeft inzicht in het proces van tweede-taalverwerving en biedt leerkracht én student houvast. Nederlands als tweede taal in het basisonderwijs gaat over de ontwikkeling van mondelinge taalvaardigheid, taalaanbod en interactie, en woordenschatontwikkeling.

Nieuwkomers op school: Onderwijs als startpunt voor een betere toekomst

Lieskamp, M., Van Loo, J. & Schoenmaker, A. (PICA, 2016)

De centrale vragen in het boek zijn: hoe geven we goed onderwijs aan kinderen van immigranten en bieden we hun op school het startpunt voor een betere toekomst? Meer dan twintig onderwijsexperts beantwoorden deze vragen in dit *omkeerboek*, vertellen hun visie, en reiken ideeën en adviezen aan met betrekking tot onderwijs aan nieuwkomers. Door een samenwerking met IMC Weekendschool komen ook de kinderen zelf aan het woord: prachtige, indringende foto's en de beschrijving die leerlingen van zichzelf hebben gemaakt, geven de lezer een beeldend inzicht in de kinderen. Daarnaast is dit deel - *Wie ben jij?* - bedoeld als hulpmiddel om het gesprek met en over nieuwkomers in de klas te openen.

Omgaan met anderstalige nieuwkomers op school: inzetten op de veerkracht van vluchtelingen

GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap (Politeia, 2016)

In België hebben ook kinderen en jongeren die asiel zoeken of geen wettige verblijfsvergunning hebben, recht op onderwijs. Naar school gaan betekent voor hen kansen op een nieuwe toekomst, ook al is die nog niet duidelijk. Omgaan met anderstalige nieuwkomers en hun ouders vergt begrip voor hun bijzondere omstandigheden. De expertise over dit onderwerp is nu samengebracht in een brochure. Voor een goed begrip worden veel gebruikte specifieke termen verduidelijkt. Is een asielzoeker hetzelfde als een vluchteling? Welk statuut hebben deze kinderen? Wat met de niet-begeleide minderjarige vreemdelingen? Welk effect heeft de asielprocedure op deze groep? Omgaan met anderstalige nieuwkomers op school geeft antwoorden op wat een school kan of moet doen om deze kwetsbare leerlingen en hun ouders een welkom gevoel te geven. Structuur en zekerheid bieden bijvoorbeeld, door een warm, verbindend en veilig schoolklimaat te creëren. Als schoolteam kun je sociale steun bieden, als je maar gelooft in de veerkracht van anderstalige nieuwkomers en hun motivatie om te leren. De talrijke tips in deze brochure helpen je om aandacht te schenken aan hun sociaal-emotionele ontwikkeling en mogelijke leerproblemen.

Omzendbrief: Onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers

<https://onderwijs.vlaanderen.be/nl/onthaalonderwijs-voor-anderstalige-nieuwkomers-organiseren-in-het-basisonderwijs>

Op deze website vind je alle wetgeving verzameld i.v.m. onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers in het basisonderwijs. Je krijgt antwoord op volgende vragen:

- Wat is het?
- Organisatie van het onthaalonderwijs
- Wat moet ik doen?
- Regelgeving, formulieren en extra informatie

Over Galliërs en managers : Bouwstenen voor intercultureel leren.

Soenen, R. (Steunpunt Intercultureel Onderwijs, 1999)

Dit boek, gebaseerd op langdurig en intensief onderzoek in Vlaamse scholen door onderzoekers van het Steunpunt ICO, is geschreven voor een breed publiek. Doorheen de beschrijving en analyse van concrete klassituaties krijgt de lezer een beeld van het alledaagse leven op school. Het boek reikt tevens concrete handvatten aan om de interculturele interactie te bevorderen en conflicten, die het (intercultureel) leren bedreigen, te leren hanteren.

Peper en zout. Een bronnenboek voor intercultureel leren in de basisschool.

Ernalsteen, V. (Steunpunt Intercultureel Onderwijs, 2004)

Opvang: CO, SGO en VGO

"Peper en zout" is een bronnenboek voor intercultureel onderwijs. Het biedt een brede waaier aan tips om het actief en effectief leren omgaan met diversiteit in de klas te bevorderen. Stimuleren van interactie en benutten van diversiteit staan hierbij centraal.

Taal leren van kleuters tot volwassenen

Jaspaert, K. & Frijns, C. (LannooCampus, 2017)

Hoe leren anderstalige kinderen, jongeren of volwassenen Nederlands? - Hoe creëren we een optimale leeromgeving voor taalonderwijs? - Kan NT2-onderwijs emancipatie mogelijk maken? Het aantal nieuwkomers in België en Nederland is de laatste jaren fel gestegen. Van hen wordt verwacht dat ze zo snel mogelijk Nederlands leren. Om dat leerproces vlot te laten verlopen, leren we het best meer over hoe het taalverwervingsproces van kleuters, lagereschoolkinderen, jongeren en volwassenen verloopt. Taal leren maakt duidelijk hoe taalverwerving in elkaar zit, hoe ons beeld van taal en onderwijs het leren van taal beïnvloedt en hoe je taal beter verwerft via interactie in een leeromgeving waarin er (meertalig) geëxperimenteerd mag worden. Dit boek geeft daarbij het woord aan onderzoekers en doorgewinterde leraren. Zij analyseren de studies naar taalverwerving, formuleren aanbevelingen voor beleidsmakers en reiken praktijkvoorbeelden en tips aan.